

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 250, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Angleško in francosko jamstvo Poljski

Važne Chamberlainove izjave v angleški spodnji zbornici o jamstvu Anglije in Francije za pomoč Poljski v primeru neizžvanega napada — Anglija se pogaja tudi z Rusijo za vojaško sodelovanje

LONDON, 1. aprila. d. Angleški listi so včeraj objavili vesti, da se zbira ob poljski meji, zlasti pa ob poljskem koridorju, nemška vojska. Te vesti so izzvale v javnosti silno senzacija, tem bolj, ker je za ponedeljek napovedan prihod poljskega zunanjega ministra Becka v London. Medtem je poljska vlada obvestila po svojem poslaniku angleško, da sprejme ponujeno ji pomoč za primer, če bi jo kdo napadel. Zato je nastalo silno zanimanje za sejo spodnje zbornice, kajti zvedelo se je tudi, da bodo nekateri poslanci interpellirali min. predsednika Chamberlaina, ali more podati kako izjavo o mednarodnem položaju. To se je že zgodilo na dopoldanski seji, ko je Chamberlain na vprašanje delavskega poslanca Greenwooda na kratko odgovoril, da bi rad podal svojo izjavo popoldne, kakor tudi, da vesti o zbiranju nemške vojske ob poljski meji službene informacije, ki jih ima vlada na razpolago, ne potrjujejo.

Na popoldanski seji je min. predsednik Chamberlain izjavil:

Kakor sem rekel danes dopoldne, nima vlada nobenega uradnega potrdila glasov o kakšnem nameravanem napadu na Poljsko, zato ne mislite, da smatra britanska vlada te glasove za resnične. Prav rad pa porabim to priliko, da na ponovno podčrtam smernice splošne vladne politike.

Ta politika se je zmerom zavzemala za to, da se spravimo stvari v red s svobodnimi razpravami med prizadelemi strankami, naj bodo nesoglasja, ki bi nastala, kakršnakoli. Ta politika meni, da je to naraven in primeren potek stvari, če se pojavijo kakšna nesoglasja. Po sodbi britanske vlade ne bi smelo biti nobenega vprašanja, za katero ne bi bilo možnosti miriljubne ureditve, in ne bi smelo biti nobenega opravičila, če bi se metoda pogajani nadomestila s silo ali pa z grožnjo sile.

Visoka zbornica ve, da se vrše pravkar razni razgovori z drugimi državami in z drugimi vladami. V želji, da popolnoma jasno orisem stališče britanske vlade, še preden so ti dogovori končani, se zavedam, da moram obvestiti to zbornico, da se to pot čuti britanska vlada, če bi prišlo do kakšnega nastopa, ki bi očitno ogrožal neodvisnost Poljske in v katerem bi poljska vlada videla nevarnost ter bi ji njeni življenjski interesi nalagali, da se temu upre s svojimi silami, obvezano, da takoj prisloži poljski vladi na pomoč z vso podporo, ki je v mejah njene moči. V tem pogledu sem dal zagotovila poljski vladi. Lahko dodam, da me je francoska vlada pooblastila izjaviti, da zavzema enako stališče kakor britanska vlada.

Razgovori z Rusijo

V debati, ki se je začela po izjavi predsednika vlade Chamberlaina, je prvi povzel besedo opozicijski delavski poslanec Greenwood. Dejal je:

Očitno je, da je ta zbornica v vsem obsegu razumela možnosti, ki utegnijo nastati na podlagi takšne izjave predsednika vlade. Naj pokaže, da je dosledna, ko slišimo izjavo, kakršne v enaki daljnosežnosti nismo slišali zadnjega četrta stoletja. Spriču izjave, kakršno smo slišali ta trenutek, je zelo težko še kaj pripomniti. Vendar bi hoteli dati eno ali dve vprašanji o stvarih, ki se mi ne zde popolnoma jasne.

Želel bi vprašati ministrskega predsednika, ali naj se izjave, ki jo je prebral, smatra za prvi korak v razvoju politike, ki ji je namen preprečiti ali pa otežkočiti napade. Če je tako, ali bo vlada takoj izvršila dejanske in odločne ukrepe, da pritegne k temu dogovoru tudi druge države? Ali bo zlasti poveljevala sodelovanje s sovjetskimi zvezu ob enem s sodelovanjem z drugimi državami, velikimi in majhnimi? Ali bo nastopila tako z modro zasnovanim ciljem, da doseže maksimum sodelovanja za ohranitev miru? In nazadnje, ali bo — to je moje poslednje vprašanje — mislila, da zdaj kaže pripriti sklicati na konferenco vse tiste države, ki so se voljne združiti na strani miru in proti napadu?

Predsednik vlade Chamberlain je odgovoril Greenwoodu: Mislim, da se iz moje izjave jasno vidi, da tisto, kar

sem rekel, velja za ono, kar bi utegnili v tem času nastati. Kakor sem že sporočil, se britanska vlada dogovarja z različnimi drugimi državami in med njimi seveda tudi s sovjetsko vlado. Zunanji minister se je danes dopoldne sestal s sovjetskim veleposlanikom in imel z njim zelo dolg razgovor o tej stvari. Ne dvomim, da sovjetska vlada pravilno presoja in razume načela, na katerih podlagi delam. Visoka zbornica je informirana, da pričakujemo prihodnji teden obisk poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka. Takrat bo priložnost, da s polkovnikom Beckom predebatiramo tudi razne druge ukrepe, ki bi jih bilo mogoče izdati v ta namen, to je, da se poslužim besed g. Greenwooda: da se zanjami maksimum možnega sodelovanja v smeri vsega možnega prizadevanja, da se napravi konec napadu, če bi do njega prišlo, in da se napad umakne razumnim in primernejšim metodam diskusije.

Nadaljnje Chamberlainove izjave

Glede na Greenwoodovo vprašanje o konferenci, ki bi se je udeležila tudi sovjetska vlada, je Chamberlain odgovoril:

Rekel sem, da bomo pozdravili kot dobro došlo uresničenje maksimuma sodelovanja. Vprašanje konference je za nas vprašanje praktičnosti in hitrosti dela. Nimamo nobenih zgolj teoretskih predsodkov o tem in če bi se pokazalo, da je to najboljša pot, se ne bomo obotavljali in bomo krenili po njej. Če se pa pokaže, da so druga pota za doseg našega cilja primernejša, se ne bomo poslužili konference.

Potem je delavski poslanec Danman vprašal vlado, ali je bilo zadosti časa za podoben dogovor z britanskimi dominioni.

Predsednik vlade Chamberlain je odgovoril, da so dominioni o vsem informirani.

Delavski poslanec John Morgan je vprašal ministrskega predsednika, ali ni nobenih ovir zastran ideoloških razlik med Veliko Britanijo in Sovjetsko Rusijo.

Predsednik vlade Chamberlain je odgovoril, da lahko brez obotavljanja izjavi, da takšnih zaprek ni.

Lord Gramsbon je predlagal, naj se debata o zunanjih politikah, določena za ponedeljek, spriču resnosti položaja odloži.

Greenwood je poudaril, da je prepričan, da se spodnja zbornica zaveda resnosti položaja in da bo v ponedeljek razpravljala tako, kakor bo v skladu z njenimi najlepšimi tradicijami.

Poslanec Gallotser (komunist) je v dolgi vrsti vprašanj, ki jih je zadal, rekel med drugim, ko je vprašanja utelejal, da je treba dati priložnost onim, ki so zmerom verovali v načelo kolektivne varnosti, da sestavijo vlado.

Delavski poslanec Artur Henderson je vprašal predsednika vlade, ali je nemška vlada spriču napetosti, ki nesporno obstoji, dala kakšno pobudo poljski vladi za mirno ureditev nesoglasij.

Chamberlain je odgovoril, da ni informiran še o nobeni pobudi takšne vrste.

Seja je trajala samo 17 minut

Vsa debata s prvotno izjavo ministrskega predsednika in dopolnimi vprašanji poslancev in odgovori na ta vprašanja vred je trajala nič več kakor samo 17 minut. Konec debate je bil zelo živahen. Delavski poslanec Bellanger je rekel, da si nekateri opozicijski poslanci pridržijo pravico, da bodo v ponedeljski debati načeli vprašanje, ali je sedanji ministrski predsednik najprimernejša osebnost za vodstvo nove politike, o kateri je bilo danes govora.

Opozicijski poslanec Tatoo je poudaril, da je že za septembrske krize navedel razne misli glede ministrskega predsednika. Mislim, je nadaljeval Tatoo, da je predsednik vlade zagrešil v preteklosti hude napake. Vprašanje je, ali je bilo v onih okoliščinah upravičeno storiti, kar je on storil v Monakovu. Morda bi se našel kakšen poseben primeren minister, da v tem resnem

trenutku prevzame breme državnih zadev. Toda če je predsednik vlade danes iz dna duše in iskreno prepričan, da je potrebno, da on nadaljuje to novo politiko zbiranja prijateljev miru, brez slehernega nemega pridržka, brez slehernega oziranja v mrtvo preteklost, mislim, da je on spriču svetovnega slovesa, da je »mož miru«, najbrže vendarle najprimernejši mož za to nalogo.

Spodnja zbornica je te poslednje besede pozdravila z viharimi vzkliki. Nato se je seja končala.

Silen vtis v javnosti

LONDON, 1. aprila. e. Včerajšnja Chamberlainova izjave v spodnji zbornici je napravila ogromen vtis v parlamentu in javnosti. Veliko jih je, ki jo primerjajo po važnosti z ono, ki jo je l. 1914 dala Anglija belgijski vladi glede njene nevtralnosti in ki je bila povod, da je Anglija stopila v svetovno vojno. Mnogi pripisujejo Chamberlainovi izjavi še širši pomen, ker se je zgodilo prvič, da Anglija daje enostranska poročila državam v zvezi z Evropo.

Iz Chamberlainove izjave je nadalje razvidno, da ne pomeni konca angleške diplomatske akcije za organizacijo zavarovanja miru v Evropi, temveč nasprotno, da je to prvi konkretni korak v tej akciji. Znano je, da je bila Poljska protivna udeležbi v demonstraciji proti Nemčiji, v kateri bi sodelovala tudi Rusija, ker bi to do skrajnosti poostro njeno odnosa z Nemčijo. Zato se je našla sedanja oblika, ki je bila najboljša da se pridobi Poljska.

Ruski poslanik Majski je imel snoči dolgo konferenco z lordom Halifaxom. Govore, da je ruska vlada pristala na ta postopek, ki ga je angleška vlada izbrala kot najprimernejšega. Zatrjujejo, da se bodo o priliki obiska poljskega zunanjega ministra Becka razgovarjali tudi o sodelovanju Poljske z Rumunijo. V tem pri-

meru bi se angleška jamstva razširila tudi na Rumunijo.

LONDON, 1. aprila. o. Zadnji razlogi, ki so dovedli Chamberlaina do naglega postopanja, pravijo listi, so bila najnovejša nemška poročila o preganjanju Nemcev na Poljskem. Listi naglašajo, da je bila prav taka kampanja pred dobrimi 3 tedni prvi znak, da je usoda Češkoslovaške zapetena. Chamberlainova izjave je bila podana, da bi se preprečil sleherni najmanjši dvom o tem, kakšno pot bi Anglija ubrala v primeru katerekoli novega dogodka, ki bi bil po svojem pomenu ali pa le po svoji obliki podoben dogodkom zadnjih dni.

Stališče Poljske

VARŠAVA, 1. aprila. AA. (Pat) Poljski listi pišejo, da bodo med Beckovim obiskom v Londonu razpravljali o splošnem političnem položaju, kakor tudi o več posebnih problemih, med njimi v prvi vrsti o problemu emigracije poljskih Židov ter poljskih kolonizacijskih zahtevah. Poljski tisk ugotavlja, da je Beckovo potovanje v London predmet živahnega zanimanja svetovne javnosti. Komentarji svetovnega tiska kažejo veliko razumevanje za vlogo poljske države in njene politike. Načela poljske politike so bila doslej popolnoma jasna ter slonijo na treh glavnih točkah, ki so: dobri odnosi s sosedji, popolna neodvisnost Poljske in izključitev vsakega pritiska od zunaj. Poljski tisk naglašja, da angleško-poljska pogajanja niso naperjena proti nikomur.

Popoldne bo govoril Hitler

BERLIN, 1. aprila. AA. Hitler je snoči odpotoval v Wilhelmshafen, kjer bo danes prisostvoval splošni novi 35.000 tonske križarke. Popoldne bo Hitler govoril na manifestacijskem zborovanju narodnosocialistične stranke.

Francoski nakupi rumunskega petroleja in špirta

Francija bo odkupila 25 odstotkov rumunskega petroleja

BUKAREŠTA, 1. aprila. AA. (Havas). Francoski delegat Leon Vanset je podpisal snoči v Bukarešti z rumunskim ministrom za narodno gospodarstvo novo pogodbo o nakupu rumunskega petroleja. Na leto bo Francija odkupila v Rumuniji okoli 700 tisoč ton petroleja. Rumunija bo plačevala Franciji anuiteto v znesku 200 milijonov frankov letno. Polovica te vsote se bo uporabila za plačilo vojnega materiala, ki ga je Francija prodala Rumuniji l. 1936 in 1937. Dolg za ta material znaša približno milijardo frankov. Druga polovica ome-

njene anuitete se bo porabila za odplačilo rumunskih letnih dolgov. Vanset bo sedaj začel z Rumunijo pogajanja o nakupu 490.000 ton špirta. Protivrednost v znesku približno 300 do 350 milijonov frankov se bo porabila za odplačilo rumunskih trgovskih dolgov v Franciji.

V rumunskih krogih smatrajo, da se po podpisu teh sporazumov lahko trdi, da se je nemško-rumunski trgovinski pogodbi, ki je bila nedavno podpisana, pripisoval prevelik pomen, ker bo Francija odkupila 25 odstotkov rumunskega petroleja.

Dolžnost gentlemana je spoštovati prevzete obveznosti

Italijanski očitki Franciji in Angliji

RIM, 1. aprila. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Obveznosti časti in krvi, katerih se Francija v odnosih z Italijo ne drži, se postavljajo tudi za Veliko Britanijo, ki je prav tako podpisala pakt, v katerem se določa odstop kolonij Italiji. Ne moremo trditi, da je bil London pri izjavljanju teh obveznosti širokogruden vendar pa je priznal, da obstojajo te obveznosti in da jih je treba lojalno izpolniti. Na osnovi tega je bila sklenjena konvencija, s katero je Velika Britanija odstopila Italiji Djubalen. Nihče ne smatra, da je ta odstop predstavljal zmanjšanje prestiža angleškega imperija. V Londonu niso nikdar rekli »nikoli« in voditelji Velike Britanije niso nikoli izjavljali, da nočejo odstopiti niti pedi ozemlja Angleški državniki in angleška jav-

nost sta vedno naglašala, da je dolžnost gentlemana spoštovati sprejete obveznosti. Francija pa enakih jasnih obveznosti še ni izvršila. Ona stalno ponavlja, da ne bo nikomur odstopila niti pedi svojega ozemlja ter na ta način zanika svoj podpis. Prišlo je celo tako daleč in do take neumnosti, da se smatra, da je Francija užaljena, ako se jo opomni na podpisane obveznosti. Velika napaka izjavljanja sankcij napram Italiji istotako posledno ne priznava obveznosti iz l. 1935. s katerimi sta de Jouvelet in Laval potrdila pravico Italije, da ima svobodne roke v Etiopiji. Sedaj je govoril ponovno Daladier. Nahajamo se pred slepim in nepopustljivim egoizmom, zaradi katerega nastaja vedno večji jarek med Italijo in Francijo.

Lebrun pristal na ponovno izvolitev?

PARIZ, 1. aprila. AA. V parlamentarnih krogih prevladuje mnenje, da bo za predsednika republike ponovno izvoljen Lebrun, ki pa se še vedno ni izjavil, ali sprejme ponujeno kandidacijo. Parlamentarni krogi trdijo, da pomeni dejstvo, ker doslej uradno ni podal nobene izjave, da odklanja kandidacijo, že njegov pristane. Odločitev Lebruna mora pasti najkasneje do srede dopoldne, da bodo lah ko stranke zavzele svoje stališče.

Pogajanja med Poljsko in Litvo

VARŠAVA, 1. aprila. AA. (DNB). Litovski poslanik v Varšavi Saulis se je vrnil po tridnevem bivanju v Kovnu snoči zopet v Varšavo. Zvedelo se je, da je dobil Saulis od svoje vlade nova navodila za poglabitev odnosov med Poljsko in Litvo, vendar pa istočasno demantirajo vesti tujega izvora o pogajanjih za sklenitev pakta o nenapadanju med Poljsko in Litvo. Taka pogajanja se niso nikdar pričela.

Politični obzornik

Nenavadni prirodni pojavi

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« je objavila tole zanimivo beležko: »V času prošle volilne kampanje je bilo opažati, sodeč po pisavi gotovih listov, nenavaden prirodni pojav, ki je v opisani obliki zares pomenil pravcato revolucijo v odnošjih in vplivu do tistega časa brezmočnih človeških bitij na vremenske prilike. Tako so za osebo nekega našega slovečega politika ugotavljali, da združuje v sebi neke čudovite, nepojasnjive lastnosti, ki povzročajo naglo spremembo vremena na — bolje. Kadar koli se je on pojavil, — tako so pisali do tisti listi —, ako je bil potreben dež, — je je takoj na mestu padati blagodejen dežek. A ako je bilo potrebno sonce, — se takoj v trenutku njegovega prihoda razpršili oblaki in zasijalo je — sonce. Temu našemu politiku so pripisovali celo svojstvo, ki je bilo sicer do sedaj izključni privilegij gospoda Boga! Neki iznajdljivi reporter je namreč odkril, da je ob prihodu dotičnega slovečega politika v Novi Sad naglo dobila do takrat slaba žetev najboljši izgled in je naenkrat obetala sijajno letino!

Ta nenavaden fenomen je iznenadil mnoge, zlasti one, ki so imeli gotove pojme o prirodnih naukih. Toda ta nenavaden pojav vendarle ni osamljen v zgodovini človeštva. Za vso dobo pisane zgodovine sveta zabeleženi je v celem samo še en tak slučaj. Druga tako osrečena država na svetu je bila — Venezuela. Gre za znanega diktatorja Venezuele generala Huana Vincenta Gomeza, Evo, kaj piše o njem Toma Rerk v svoji knjigi »Tiran Andov«:

Pri neki priliki je pisal venezuelski dnevnik »El Universal«, da se je »Benemeritu generalu Huanu Vincentu Gomezu« posrečilo spremeniti podnebje mesta Makaj, kamor je prišel na letovišče. A neki drugi list je pisal, da je ob sami pojavi generala Gomeza, ki je često potoval po državi, prenehala padati dež in je zasijalo sonce.

Pa vendar kljub temu blagodejnemu fenomenu v osebnosti generala Gomeza je njegova vladavina, kakor je znano, predstavljala najbolj mračno in najbolj krvavo dobo v zgodovini Venezuele...

Zavrnjene madžarske trditve

BUKAREŠTA, 1. aprila. AA. Glasilo madžarske manjšine v Rumuniji »Magyar Hirlap«, ki izhaja v Oradea Mare, pobija netočne vesti gotovih budimpeštanskih listov o terorju nad madžarsko manjšino v Transilvaniji. List pravi med drugim: Prisiljeni smo ugotoviti, da so vesti, ki so jih objavili madžarski listi, brez vsake podlage. Vojaška koncentracija se je izvršila kot posledica sklenjenih ukrepov za varnost, ki so bili izvršeni povsod v redu in miru. Vesti, kakor jih prinašajo budimpeštanski listi, imajo namen ustvariti neugodno ozračje ter speljati Madžarsko zunanjo politiko na stranska pota. Mi verujemo in odlašajo dobre sosesštine med Madžarsko in Rumunijo, kakor je to izjavil nedavno rumunski zunanji minister Gafencu.

Weidmann in Million obsojena na smrt

PARIZ, 1. aprila. z. Po govorih štirih branilcev roparskega morilca Nemca Evgena Weidmanna je sodišče v Versailles postavilo porotnikom 80 vprašanj glede krivde eWeidmanna, Miliona, Tricotove in Jeanna Blanca. Sodišče je porotnikom predložilo, da je Weidmann sam priznal, da je umoril plesalko de Koven, šoferja Couffija, Alzačanko Janine Kellerjevo nemškega emigranta Frommerja in posredovalca Lesobra, dočim je glede umora impresarija Leblonda obdolžil svojega tovariša Milliona. Million je zanikal krivdo in trdil, da ga je Weidmann po krivem obdolžuje. Porotniki so odgovorili na 80 vprašanj glede krivde vseh treh obtožencev. Večina porotnikov je glasovala, da sta Weidmann in Million kriva vseh zločinov, katerih ju je dolžila obtožnica, glede Tricotove in Blanca pa so porotniki z večino glasov krivdo zanikali. Sodišče je na podlagi krivdoreka porotnikov obsodilo Evgena Weidmanna in Rogerja Milliona na smrt. Blanc je bil obsojen na 20 mesecev ječe, Tricotova pa je bila oproščena.

Prijateljska pogodba Italije z republiko San Marino

RIM, 1. aprila. AA. Italijanski zunanji minister grof Ciano in državni podtajnik republike San Marino sta podpisala večrati konvencijo o prijateljstvu in dobrih sosednjih odnosih med Italijo in republiko San Marino.

Borzna poročila.

Curli, 1. aprila. Beograd 10.—, Paris 11.3075, London 20.87, New York 445.875, Bruselj 75.—, Milan 23.45, Amsterdam 236.60, Berlin 178.80, Varšava 83.75, Bukarešta 3.37.

